

**143. ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ГЕОРГИ БЕНКОВСКИ“- ГР. СОФИЯ,
РАЙОН „ПОДУЯНЕ“, УЛ. „ТОДОРНИ КУКЛИ“ № 9
тел.: 02/ 846-51-67; e-mail: ou143@abv.bg**

Утвърждавам: /ЗЗЛД/

Ирена Дойчинова

Директор на 143. ОУ

„Георги Бенковски“

**ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ
ЗА УЧЕБНАТА 2021/2022 ГОДИНА**

Програмата е приета на заседание на Педагогическия съвет (Протокол № 8/10.09.2021 г.) и е утвърдена със заповед на директора на 143. ОУ „Георги Бенковски“.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Сериозен проблем за образователната ни система са броят на отсъствията на учениците, некоректното им отразяване в училищната документация и бавният темп на намаляване на преждевременно напусналите училище ученици от задължителната училищна възраст.

Програмата за превенция на ранното напускане на училище е част от училищната политика във връзка с прилагане на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с ПМС № 100/08.06.2018 г. (Обн., ДВ, бр. 50 от 15.06.2018 г., изм. и доп., бр. 82 от 18.10.2019 г.), както и в други национални, областни, общински и училищни политики с такава насоченост.

Създаването на условия за редовното присъствие в училище и активната работа по време на учебния час са важни за бъдещето на всеки ученик. Те са гаранция за неговия успех, залог за по-добра квалификация и по-големи възможности за реализация, условие за повишаване качеството на образованието. Важна роля в това отношение има училището, което трябва да подхожда комплексно и същевременно индивидуално за всеки конкретен случай на ученик, застрашен от отпадане или вече напуснал училище.

Предприемането на адекватни и ефективни мерки от педагогическите екипи за намаляване броя на отсъствията и броя на преждевременно напусналите училище ученици следва да се основават на задълбочен анализ на причините, пораждащи тези явления, на оценка на ефикасността на съществуващите мерки и училищната политика.

Предлаганата програма е основана на разбирането, че главна ценност в образователната система е детето (ученикът).

На основата на идентифицираните проблеми в програмата са представени конкретни мерки за реализиране на определените дейности.

Задачите на програмата са:

1. Да очертае дейности по формулираните мерки.
2. Да представи план за действие.

I. Мерки

1. Мерки за недопускане на фиктивно записване на ученици от всички форми на обучение

Отговорници:

директор, кл. ръководители

2. Проучване и анализиране на основните причини за отсъствията на учениците и риска от преждевременно напускане на училище.

Отговорници:

кл. ръководители, психолог

3. Механизъм за идентификация на учениците в риск от отпадане.

Отговорници:

кл. ръководители; гл. учители,
психолог

4. Разработване и прилагане на мерки за намаляване на отсъствията на учениците.

Отговорници:

кл. ръководители, учители, психолог

5. Мерки за подкрепа на учениците в риск от напускане чрез различни форми на ученическо самоуправление.

Отговорници:

ученически съвети

6. Мерки за подкрепа на учениците в риск с участието на родителските общности.

Отговорници:

кл. ръководители и родители

7. Мерки за подкрепа на учениците в риск от страна на представители на местната власт, гражданския сектор и работодателските организации.

Отговорници:

кл. ръководители, психолог

8. Разработване на механизъм за контрол на редовното и точното отразяване/нанасяне на отсъствията на учениците в училищната документация.

Отговорници:

директор, кл. ръководители

9. Механизъм за реинтеграция на отпадналите от училището ученици.

Отговорници:

кл. ръководители, учители, психолог

II. Дейности

Дейност 1. Мерки за недопускане на фиктивно записване на ученици от всички форми на обучение:

1.1. Своевременно информирание за статута на ученици чрез поддържане на връзка с обществени институции.

1.2. Осъществяване на постоянна връзка с кмета на район „Подуяне“.

1.3. При необходимост осъществяване на посещения от страна на педагогическия персонал по домовете на деца в риск.

1.4. Своевременно попълване на регистъра в информационната система „Админ-RS“ – отразяване процесите на записване, преместване, преминаване в друга форма на обучение и напускане на образователната система.

1.5. Ежемесечно актуализиране на базата данни за броя на учениците.

Дейност 2. Проучване и анализиране на основните причини за отсъствията на учениците и риска от преждевременно напускане на училище.

Начален етап:

2.1. Идентифициране на деца в риск от отпадане (класен ръководител, психолог).

2.2. Ролята на класния ръководител (индивидуална работа с децата в риск).

2.3. Осигуряване на възможности за индивидуална изява на децата.

2.4. Интеркултурно обучение (родители и учители).

Прогимназиален етап:

2.5. Идентифициране на деца в риск от отпадане (класен ръководител, психолог).

2.6. Ролята на класния ръководител (индивидуална работа с децата в риск).

2.7. Гражданско образование с приоритет на здравно образование и професионално ориентиране.

2.8. Ученическо самоуправление.

2.9. Индивидуална работа с деца в риск (часовете за консултации)

Дейност 3. Механизъм за идентификация на учениците в риск от отпадане

3.1. Класните ръководители в началото на учебната година, след проучване, изготвят *индивидуална оценка* за всеки ученик в риск. Резултатите от оценката на ситуацията на учениците под формата на доклад се предават на директора.

Срок: 30 октомври

Отговорници: кл. ръководители

3.2. Създаване на регистър за децата в риск в училището (информацията в този регистър може да се получи от друго училище, когато детето се премества, по служебен път).

Срок: постоянен

Отговорници: кл. ръководители, психолог

3.3. Формиране на екипи според идентифицираните потребности на децата в риск да отпаднат от училище (В екипа може да се включат представители на класните ръководители и други учители, на родителите, на учениците):

- за деца в риск да отпаднат от училище поради трудности в ученето

Отговорници: кл. ръководители,
учители, родители, ученици

- за деца в риск да отпаднат от училище поради поведенчески проблеми

Отговорници: кл. ръководители, психолог

- за деца в риск да отпаднат от училище поради социално-икономически проблеми

Отговорници: кл. ръководители, психолог,
родители

3.4. Идентифициране на причините/фактори, които оказват силно влияние върху отпадането от училище.

Социално-икономически причини

- лошото качество на живота на определени социални слоеве поставя сериозни препятствия пред образованието на децата и младежите от тези групи;
- ниските доходи не позволяват на много семейства да покрият разходите на своите деца за образование (за учебни помагала, тетрадки, дрехи, храна) и се посочват от родителите като главна причина за отпадане;
- бедността на семейството е съществена причина за отпадането от училище.

Образователните причини за отпадане от училище

- затрудненията при усвояване на учебния материал;
- слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава училище;
- наличие на конфликтни отношения със съученици.

Етнокултурната среда на детето оказва съществено влияние

- лош жизнен стандарт и битови условия, безработица и др.
- влиянието на семейството (отглеждане на деца в непълни семейства, ниско образователно равнище на родителите, безотговорно родителство и др.).

Познаването на тези специфични гледни точки, които често извеждат проблема отвъд собствената отговорност за неговото причиняване и съществуване, е важна предпоставка за ефективната превенция и ограничаване на отпадането от училище.

Родителите акцентират върху трудната икономическа ситуация на семейството, бедността и невъзможността да се посрещнат разходите, свързани с образованието на детето.

Дейност 4. Разработване и прилагане на мерки за намаляване на отсъствията на учениците.

4.1. Преосмисляне и планиране на работата с родителите:

- Альтернативи на традиционната родителска среща.
- Възможност да признаем собствените си грешки и желанието за промяна.
- Умението да кажем, че имаме нужда от тяхната помощ.
- Родителите – партньори и хора с идеи.
- Разпределението на отговорности и ангажименти.

4.2. Превръщането на училището в място, в което всяко дете има място за изява:

- Включване на учениците във факултативна подготовка.
- Създаване на клубни форми на работа по интереси; (според желанията на децата), реализирани съвместно от учители и родители на доброволен принцип.
- Организиране на различни конкурси и училищни инициативи.

- Участие в общински и областни състезания и олимпиади.
- Участие в дейности по проекти.
- Подобряване на системата за провеждане на консултации.
- Гарантирането на личната свобода и достойнството на децата.
- Възможност за участие в училищния живот като партньори.
- Възможност за чести срещи с представители на различни институции, външни на училището.

4.3. Превенция на отсъствията от училище и ранното напускане на системата:

- Индивидуална работа от страна на учители, класни ръководители и психолог със застрашените от отпадане ученици.
- Засилване обучението по гражданско и здравно образование чрез беседи, срещи и интерактивни дейности.
- Активизиране на ученическото самоуправление чрез включване на повече ученици в проекти на училището.
- Осигуряване на ресурсно подпомагане на учениците със СОП.
- Стриктно отбелязване на отсъстващите ученици и системни текущи проверки от страна на ръководството на училището.
- Своевременно информиране на родителите за отсъствията и успеха на учениците.
- Съвместни дейности с училищното настоятелство за преодоляване на проблема с отпадане на ученици от училище.
- Съвместна работа с МКБППМН , ДСП, отдел „Закрила на детето“, ДПС при РУП.
- Популяризиране на добрите постижения на учениците на училищни празници и извънкласни мероприятия.
- Организиране на извънучилищни дейности и извънкласни клубове по интереси.

Дейност 5. Мерки за подкрепа на учениците в риск от напускане чрез различни форми на ученическо самоуправление.

В 143. ОУ „Георги Бенковски“ функционират ученически съвети по паралелки.

Самоуправлението в училище:

- както в защита на правата и личността на ученика, така и за спазване на неговите задължения;
- с цел осъществяване на връзка между ученическия съвет и обществеността;
- за равноправно участие на ученици, родители и учители при решаването на проблеми;
- за спазването на етиката между ученици и учители;
- се основава на прозрачност в работата на ученическите съвети.

Обект на дейността на ученическите съвети са:

- образователния процес;
- организиране и активизиране на живота на учениците в училище;

- познаване и спазване на правата и задълженията на учениците;
- опазване на училищното имущество.

Основни задачи са:

- с цялостния образователен процес да се съдейства за придобиване на интелектуални умения, социална култура и гражданска ангажираност, необходими за пълноценен живот на учениците в постоянно променящите се обществени отношения;

- да се създадат предпоставки за личностна мотивация и ангажираност на учениците за съзнателно и активно участие в образователния процес, в училищните и извънучилищните дейности;

- да се работи целенасочено за формиране у учениците на гражданско съзнание и социално поведение;

- да се създадат подходящи условия и предпоставки за прилагане и развитие на различни форми на ученическо самоуправление и самоконтрол чрез класните ученически съвети.

Мерки

5.1. Издаване на ученически вестник, като се ангажират и учениците в риск от напускане в дейностите – събиране на материали, разпечатване, разпространяване.

5.2. Събиране и сглобяване на материали за Коледа, Св. Валентин и Осми март.

5.3. Оформяне на кът във фойето на училището и изготвяне на коледна украса на училището.

5.4. Коледна дарителска акция за дом за деца, лишени от родителски грижи.

5.5. Изработване на мартенички и продажбата им с благотворителна кауза.

5.6. Изготвяне на забавни материали и игри за учениците от първи клас;

5.7. Участие в дейности на класния ученически съвет, клубове, училищната библиотека.

Дейност 6. Мерки за подкрепа на учениците в риск с участието на родителските общности.

6.1. Работа с ученици и семействата им преди възникване на проблеми и рискове.

6.2. Индивидуална работа с всяко дете в риск да отпадне от училище.

6.3. Повишаване чувствителността на родителите към нуждите на децата и развитие на умения за тяхното посрещане.

6.4. Конкретизиране на правилника на училището в частта му за налагане на санкции на учениците (брой отсъствия – вид санкция).

6.5. Запознаване на родителите с правилника на училището и възможностите, които то дава за обучение и социализация на децата.

6.6. Съгласуване на дейностите с ОЗД, МКБППМН, ДПС.

6.7. Материално подпомагане на нуждаещи се семейства: безплатен обяд.

6.8. Осигуряване на индивидуални часове за консултация за подпомагане на изоставащите ученици.

6.9. Санкциониращи мерки – спиране на социалните помощи, ако детето не посещава редовно училище.

6.10. Специализирана педагогическа подкрепа за изоставащите и застрашени от отпадане

6.11. Използване на целодневна форма на обучение.

6.12. Осигуряване на средства за приобщаване на изоставащите и застрашени от отпадане към извънкласните форми на училищен живот.

6.13. Развитие на разбирането на детето за постигане на по-голяма отговорност за собственото му поведение.

6.14. Подкрепа на учениците да направят информиран избор за своите постъпки и отношение към света.

6.15. Развитие на умения за взаимопомощ и приемане на различията.

Дейност 7. Мерки за подкрепа на учениците в риск от страна на представители на местната власт, гражданския сектор и работодателските организации.

7.1. На ниво училище се извършва индивидуална работа както с детето в риск, така и с другите членовете на семейството.

7.2. Ако, независимо от предприетите от училището мерки, детето продължава да бъде в риск от отпадане, се изготвя *уведомително писмо до ОЗД* за извършената работа с детето и неговото семейство.

7.3. ОЗД предприема необходимите мерки за закрила след проучване и изготвяне на план за действие.

7.4. Санкциониране на родителите по ЗПУО.

Дейност 8. Механизъм за контрол на редовното и точното отразяване/нанасяне на отсъствията на учениците в училищната документация.

Цел: Настоящият механизъм е разработен с цел превенция на отсъствията на учениците.

Задача: Осъществяване на контрол за редовното и точното нанасяне/отразяване на отсъствията на учениците в училищната документация.

Отговорници: класен ръководител, учител, директор

Дейности, разпределени, както следва:

1. Учител:

8.1. В началото на учебния час отразява в електронния дневник номерата на закъснелите и отсъстващите ученици.

- 8.2. Ефективно провеждане на консултации по учебни предмети и допълнителни занимания с ученици.

8.3. Своевременно информира класните ръководители за наличие на ученици с допуснати голям брой извинени и неизвинени отсъствия по съответния учебен предмет.

2. Класен ръководител:

- 8.4. Нанася стриктно броя извинени и неизвинени отсъствия на учениците в електронния дневник.
- 8.5. При установяване на голям брой неизвинени отсъствия своевременно информира родителите за отсъствията и успеха на учениците.
- 8.6. Ежеседмично отразява общия брой извинени и неизвинени отсъствия на учениците.
- 8.7. Ежемесечно писмено подава справка за ученици, допуснали над 5 неизвинени отсъствия до директора.
- 8.8. Изготвя доклад до директора на училището относно ученици, предложени за налагане на санкция съгласно ЗПУО.

3. Директор:

- 8.9. Разглежда подадените доклади относно ученици, предложени за налагане на санкция.
- 8.10. Извършва системни проверки на електронния дневник и следи за редовното нанасяне на отсъствията на учениците.
- 8.11. Извършва периодични проверки по време на учебен час относно съответствие между броя на отсъстващите ученици и броя на нанесените отсъствия в електронния дневник.
- 8.12. Въз основа на подадените справки от класните ръководители за ученици, допуснали над 5 неизвинени отсъствия за текущия месец, уведомява писмено Дирекцията за социално подпомагане.
- 8.13. Изслушва ученици, предложени за налагане на санкция.
- 8.14. Писмено уведомява ДСП за предстоящи санкции на ученици.
- 8.15. Извършва ежемесечен контрол върху изпълнението на задълженията на педагогическите екипи за непрекъснат контакт и информиране на родителите за развитието на ученика и отсъствията му.

Дейност 9. Механизъм за реинтеграция на отпадналите от училището ученици.

- 9.1. Идентифициране на отпаднали ученици.
- 9.2. Мотивиране на отпадналите за продължаване на образованието чрез информационни кампании.
- 9.3. Работа с отпадналите и техните семейства.
- 9.4. Преодоляване на социалните пречки пред реинтеграцията на отпадналите ученици: закупуване на учебни пособия, материали и др.
- 9.5. Дейности за наваксване на пропуснатия учебен материал, вкл. допълнителни занимания, допълнителни часове и др.
- 9.6. Допълнителни занимания с учениците, за които българският език не е майчин език.
- 9.7. Създаване на адаптивна приемна среда в училище: създаване на индивидуални учебни програми за наваксване на пропуснати знания и умения.
- 9.8. Въвеждане и реализиране на дейности за интеркултурно образование.
- 9.9. Реинтеграция на отпаднали ученици в училище и прилагане на механизми за превенция на повторно отпадане, вкл. чрез привличане на помощници на учителя .

9.10. Организиране на кампании за повишаване на осведомеността на родители относно ползите от това детето да посещава училище.

9.11. Организиране на срещи с родители и деца с цел разясняване необходимостта от завършена степен на образование.

9.12. Идентифициране на деца с изяви дарби, които да бъдат мотивирани да развиват своята дарба чрез допълнителни занимания.

9.13. Стимулиране чрез материална подкрепа на талантливите деца, чрез предоставяне на материали и пособия, необходими за развитие на дарбата на деца от социално слаби семейства.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

№	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНИК	СРОК
1.	Разработване и прилагане на мерки за намаляване на отсъствията на учениците	Кл. ръководители, психолог, учители, родители	Постоянен
2.	Разработване на мерки за подкрепа на учениците в риск от страна на представителите на местната власт, гражданския сектор и работодателската организация	Психолог	Постоянен
3.	Идентифициране на деца в риск от отпадане	Класен ръководител, психолог	Постоянен
4.	Индивидуална работа от страна на учители и класни ръководители със застрашени от отпадане ученици (в часовете за консултации)	Учители, класни ръководители	Постоянен
5.	Провеждане на разговори и индивидуални консултации с ученици на психолога и класния ръководител	Психолог, класни ръководители	Постоянен
6.	Екипна работа на учители по класове	Учители	Постоянен
7.	Осигуряване на ресурсно подпомагане на учениците със СОП	Ресурсен учител, УЕПО при 143. ОУ	Постоянен
8.	Стриктно отбелязване на отсъстващите ученици и системни текущи проверки от страна на ръководството на училището	Учители, директор, заместник- директори	Постоянен (ежемесечно)
9.	Осигуряване на учебници и учебни	Директор	Постоянен

	помагала за учениците		
10.	Срещи и празници на ученици. Организиране участието на учениците в извънучилищни дейности и извънкласни клубове по интереси	Учители	Постоянен
11.	Своевременно информиране на родителите за отсъствията и успеха на учениците чрез електронния дневник	Класни ръководители	Постоянен
12.	Засилване обучението по гражданско и здравно образование чрез беседи, срещи и интерактивни дейности	Класни ръководители	Ежемесечно
13.	Своевременно уведомяване ДСП, отдел „Закрила на детето“ за ученици, допуснали повече от 5 неизвинени отсъствия	Класни ръководители, директор	Ежемесечно
14.	Регулярно провеждане на родителски срещи	Директор, класни ръководители	По график
15.	Популяризиране на добрите постижения на учениците на училищни празници и извънкласни мероприятия	Директор	По график
16.	Активизиране на ученическото самоуправление чрез включване на повече ученици в проекти на училището	Комисия по разработване и реализиране на проекти	Постоянен
17.	Активна работа с проблемните деца с цел приобщаване към училищния живот съвместно с МКБППМН , ДСП, отдела „Закрила на детето“, ДПС при РУП	Класни ръководители, психолог	Постоянен